Gemeente Borger-Odoorn

M e m o

Exloo, oktober 2023

Bestemd voor: Raad
Afkomstig van: College
Onderwerp: Financiële update t/m september 2023, op hoofdlijnen

Inleiding
Zoals gebruikelijk rapporteren we tegelijkertijd met de begroting 2024 over de financiële positie 2023. Op deze manier ontvangt de raad actuele informatie die ondersteunend is om de kaderstellende en controlerende taak optimaal uit te kunnen voeren.

In deze update rapporteren we over de financiële afwijkingen groter dan € 20.000.

Het vertrekpunt is de BERAP 2023-I. Vervolgens lichten we de mutaties die een effect hebben op Saldo Begroting (knop 1) en Budget beleidsintensivering (knop 2) toe. Uiteindelijk geven we inzicht in het geprognosticeerde resultaat 2023. De mutaties bestaan, conform onze PenC systematiek, uit autonome voorstellen en bestuurlijke bestedingsvoorstellen. De mutaties zullen vervolgens in de BERAP 2023-II worden verwerkt. In dit memo laten we budgettair neutrale mutaties buiten beschouwing. Verder merken we op dat alle mutaties incidenteel zijn. Immers, dit memo is geschreven nadat de begroting 2024 is opgesteld en alle structurele effecten zijn in de begroting meegenomen.

Financiële update
In onderstaand overzicht zijn de mutaties opgenomen. Het beginsaldo is € 171.923. Dit is de eindstand van BERAP 2023-I. De mutaties (autonome en bestuurlijke bestedingsvoorstellen) bedragen € 654.500 zodat het verwachte resultaat 2023 bedraagt € 826.423.

BERAP 2023-I	**Knop 1**	**Knop 2**	**Stelpost Indexatie**	**Onvoorzien**	**Totaal**
Saldo begroting (knop 1)	-10.029				-10.029
Saldo beleidsintensivering (knop 2)		3.710			3.710
Saldo stelpost indexatie			128.242		128.242
Onvoorzien				50.000	50.000
Totale prognose BERAP 2023-I	**-10.029**	**3.710**	**128.242**	**50.000**	**171.923**

Nr	**Wijzigingen Na BERAP 2023-I**	**Knop 1**	**Knop 2**	**Stelpost Indexatie**	**Onvoorzien**	**Totaal**
	Saldo volgens BERAP 2023-I	**-10.029**	**3.710**	**128.242**	**50.000**	**171.923**
	Autonome mutaties					
1	Meicirculaire 2023		439.000			439.000
2	Septembercirculaire 2023		250.000			250.000
3	Jeugdhulp		375.000			375.000
4	Wmo		-400.000			-400.000
5	Bijstand (BUIG)		-68.000			-68.000
6	Afschrijving		750.000			750.000
7	Rente		700.000			700.000
8	Energielasten		-550.000			-550.000

9	Sportpark Odoorn		-538.000			-538.000
10	Overschrijding budget SMI		-50.000			-50.000
11	Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren		-70.000			-70.000
12	Overschrijding budget sporthallen		-100.000			-100.000
13	OZB		150.000			150.000
14	Veiligheidsregio Drenthe begrotingswijziging		-62.000			-62.000
15	Voorziening wethouderspensioen		-60.000			-60.000
16	Verwacht resultaat Emco 2023		71.000			71.000
17	Budget leerlingenvervoer		-100.000			-100.000
18	Stelpost indexatie			-128.242		-128.242
19	Stelpost indexatie		128.242			128.242
20	Stichting de Afdraai		-32.000			-32.000
21	Valtherschans		-22.500			-22.500
22	Biblionet bijstelling begroting 2023		-28.000			-28.000
	Totaal mutaties	**0**	**782.742**	**-128.242**	**0**	**654.500**
	Saldo financiële update	**-10.029**	**786.452**	**0**	**50.000**	**826.423**

Toelichting Autonome mutaties

Dit memo bevat alleen autonome mutaties. Hieronder wordt een toelichting gegeven:

1. Meicirculaire 2023 € 439.000 voordeel
1. Extra prijsbijstelling over 2022 : Het Rijk had toegezegd gemeenten te compenseren voor de hoge inflatie die in 2022 is opgetreden. De compensatie bedraagt voor onze gemeente € 163.000.
2. Bijstelling accres 2023: Het accres viel in de meicirculaire 2023 positief uit. Dit komt doordat de ramingen voor loon- en prijs indexatie van het Centraal planbureau (CPB) naar boven zijn bijgesteld in de komende jaren. Het voordeel is € 205.000.
3. Loon- en prijsbijstelling jeugdhulp: We ontvangen in 2023 € 71.000 omdat in dit jaar de Voogdij/18+ nog niet meegroeit met het accres van de algemene uitkering. Het voorstel is dit bedrag in de algemene middelen te storten, omdat het budget jeugdhulp in 2023 toereikend is.

2. Septembercirculaire 2023 € 250.000 voordeel
Het voordeel ontstaat doordat de septembercirculaire een positieve afrekening van het BTW compensatiefonds bevat. Dit komt doordat een lager beroep is gedaan op het fonds dan vooraf ingeschat.

3. Jeugdhulp € 375.000 voordeel
Het budget voor de Jeugdwet komt dit jaar voordeliger uit dan begroot, dit voordeel vloeit nog voort uit de invoering van het woonplaatsbeginsel. We verwachten een voordeel van € 375.000 ten opzichte van het begrote budget/de begroting.

4. Wmo € 400.000 nadeel
Bij de Wmo verwachten we in totaliteit een nadeel ten opzichte van het begrote budget. De kosten huishoudelijke hulp blijven hoog, het aantal inwoners met een voorziening voor huishoudelijke hulp was 866 in augustus 2022 ten opzichte van 903 in augustus 2023. Ook bij begeleiding stijgt het aantal inwoners met een voorziening. Beide stijgingen passen bij de vergrijzing die gaande is. Daarnaast worden de tarieven Huishoudelijke Hulp per 1 oktober geïndexeerd met 15%. In totaliteit verwachten we een tekort van € 400.000 op de Wmo in 2023.

5. Bijstand (BUIG) € 68.000 nadeel
In september 2023 ontvingen 349 huishoudens in Borger-Odoorn een uitkering (Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ). Op 1 september 2022 waren dit 378 huishoudens. Dat is een daling van 29 huishoudens. De definitieve BUIG uitkering voor 2023 is vastgesteld op € 7.060.907, per saldo vallen de kosten in 2023 hoger uit dan de opbrengsten. Op basis van de prognose van de gemeente Emmen, die verantwoordelijk is voor de uitvoering, verwachten we in 2023 hierdoor een nadeel van € 68.000.

6. Afschrijving € 750.000 voordeel
In de begroting 2023 zijn diverse grote investeringskredieten beschikbaar gesteld voor o.a. sporthal De Koel, verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. De afschrijvingslasten zijn in werkelijkheid pas van toepassing in het jaar nadat de investering wordt afgesloten. Dit geeft een extra voordeel op de afschrijvingen. Ook de reguliere investeringen voor bijvoorbeeld wegen sluiten we veelal niet af in het begrotingsjaar. Ook dit geeft een voordeel. We schatten dit voordeel in op € 750.000.

7. Rente € 700.000 voordeel
Bij de berekening van de verwachte rentelasten in de begroting 2023 zijn we uitgegaan van een financieringstekort. In de praktijk blijkt dat er sprake is van een financieringsoverschot, omdat we nog geen grote uitgaven hebben gedaan voor grote investeringen als sporthal De Koel, de verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. Ook is de rente die we ontvangen over ons financieringsoverschot flink verhoogd als gevolg van de stijging van de landelijke rente. Al met al geeft dit een verwacht rentevoordeel van € 700.000.

8. Energielasten € 550.000 nadeel
Eind 2022 hebben we op een ongunstig moment een duur jaarcontract voor energie moeten afsluiten voor het jaar 2023. Ondanks dat de ramingen voor energie en gas in de begroting 2023 zijn verhoogd hebben we inmiddels geconstateerd dat dit onvoldoende is gebleken. De ramingen van energie moeten we verhogen met € 550.000. Het goede nieuws is dat het om een incidenteel effect gaat, aangezien de tarieven in het contract voor 2024 weer redelijk genormaliseerd zijn.

9. Sportpark Odoorn € 538.000 nadeel
De offerte van de aannemer voor de realisatie van het clubgebouw is uitgekomen boven het beschikbaar gestelde projectbudget. In het aangenomen raadsvoorstel is akkoord gegaan met de dekking van het verschil. Dit levert een nadeel op van € 538.000.

10. Overschrijding budget SMI € 50.000 nadeel
Wanneer ouder(s)/verzorger(s) in verband met sociaal-medische redenen in het belang van ouder zelf, of in het belang van het kind, enkele keren per week gebruik wil(len) maken van kinderopvang, kan hiervoor een aanvraag worden ingediend bij de gemeente. Door een stijging van het aantal aanvragen en indexatie van de tarieven kinderopvang stijgen de kosten. Dit levert een nadeel op van € 50.000.

11. Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren € 70.000 nadeel
Het verstrekken van bijstandsuitkeringen brengt ook vorderingen met zich mee. Vorderingen ontstaan o.a. door het onterecht verstrekken van uitkeringen en rente en aflossing op verstrekte leningen (BBZ, krediethypotheken en bijzondere bijstand). Ieder jaar ontvangen wij van de gemeente Emmen de stand van de vorderingen en een berekening van het vermoedelijk oninbare deel van deze vorderingen. Voor het oninbare deel is een voorziening opgebouwd. Op basis van ervaringen uit het verleden is de verwachting dat een bedrag van € 70.000 aan de voorziening moet worden toegevoegd om de verliezen op te kunnen vangen.

12. Overschrijding budget sporthallen € 100.000 nadeel
Door hogere kosten met betrekking tot schoonmaak en beheer en door achterblijvende huuropbrengsten zal het budget met betrekking tot de sporthallen worden overschreden. Dit levert een nadeel op van € 100.000.

13. Onroerende Zaak Belasting (OZB) € 150.000 voordeel
De OZB aanslagen zijn opgelegd en deze vallen gunstiger uit dan op begrotingsbasis is ingeschat. Het voordeel bedraagt € 150.000. Dit voordeel is ontstaan door een grotere stijging van WOZ waarden en meer areaaluitbreiding dan vooraf ingeschat.

14. Veiligheidsregio Drenthe Begrotingswijziging € 62.000 nadeel
Als gevolg van de hogere loon- en prijsontwikkelingen heeft de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) een begrotingswijziging aan het bestuur aangeboden. Voornaamste oorzaken van hogere kosten zijn de nieuwe CAO en het materieel wat aanzienlijk duurder is geworden. Voor de gemeente Borger-Odoorn betekent dit € 62.000 aan extra kosten.

15. Voorziening wethouderspensioenen € 60.000 nadeel
Jaarlijks voegen we een bedrag toe aan de voorziening wethouderspensioenen om de voorziening op niveau te houden. Een extern bureau maakt hiervoor een berekening voor ons. Voor 2023 moeten we rekening houden met een bedrag van 60.000 aan extra kosten.

16. Verwacht resultaat Emco 2023 € 71.000 voordeel
Uit de tussenrapportage blijkt dat Emco een exploitatievoordeel € 1,7 miljoen verwacht ten opzichte van de begroting 2023. Voor onze begroting levert dit een voordeel op van € 71.000. Dit komt hoofdzakelijk door een positieve bijstelling van de subsidie die we vanuit het Rijk ontvangen, hogere opbrengsten en lagere bedrijfslasten zoals energie.

17. Budget leerlingenvervoer € 100.000 nadeel
Het budget voor leerlingenvervoer moet worden verhoogd omdat we te maken hebben met een hogere prijs en meer ritten. Het nadeel bedraagt € 100.000.

18. Stelpost indexatie € 128.242 nadeel
We verlagen de stelpost indexatie voor het jaar 2023 naar € 0, zodat we het restant kunnen toevoegen aan knop 2. De budgetten voor 2023 hoeven namelijk niet meer geïndexeerd te worden.

19. Stelpost indexatie € 128.242 voordeel
Dit betreft de toevoeging van het restant in de stelpost aan knop 2.

20. Stichting de Afdraai € 32.000 nadeel
Stichting de Afdraai verwacht een tekort van € 32.000 als gevolg van hogere huur- en energielasten en lagere verhuur- en horecaopbrengsten. Het voorstel is om eenmalig € 32.000 beschikbaar te stellen. In een businesscase wordt gezocht naar een structurele oplossing.

21. Valtherschans € 22.500 nadeel
Bij het uitgraven van de gracht in 2022 zijn nieuwe archeologische sporen en vondsten blootgelegd. Op basis hiervan is archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd. Gezien het regionaal belang is van de provincie een subsidie ontvangen van € 20.000. Het restant ad € 22.500 komt voor rekening van de gemeente. Voor deze overschrijding op het project is thans nog geen dekking.

22. Biblionet bijstelling begroting € 28.000 nadeel
In de begroting 2023 is aangegeven dat de gemeentelijke subsidie niet gelijk oploopt met de inflatie. Hierdoor is een verschil ontstaan tussen begroting en werkelijke kosten.

Hiervoor heeft Biblionet een verzoek tot bijstelling indexatie gedaan van 5% wat een nadeel oplevert van € 28.000.

Conclusie

Op hoofdlijnen zien we een aantal grote afwijkingen ten opzichte van de begroting 2023. Denk hierbij aan de energielasten, rente, afschrijving, Sportpark Odoorn, jeugdzorg en Wmo. Dat laat zien dat we in een onzekere tijd leven met grote schommelingen op het gebied van rente- en inflatieontwikkelingen.

BERAP 2023-I liet een bescheiden voordelig resultaat zien van € 171.923. Na verwerking van alle mutaties in deze update verwachten we een positief resultaat van € 826.423. We verwerken deze mutaties tevens in BERAP 2023-II.